

Teetähis

Helle Ruusing, peatoimetaja, Riigikogu Kantselei infotalituse infonõunik

Inimeste elus ja riikide ajaloos on märgilise tähendusega sündmusi, mille kohta võib öelda, et just nendega lõppes üks ja algas teine lugu. 1. jaanuaril 2011 tuleb Eestis käibe euro. Meie riik on viimase kahekümne aasta jooksul läbi teinud muljetavaldava arengu ning me võime arvata end arenenud majandusega riikide hulka. Euro on märk kvaliteedist. Euro kasutuselevõtt ei ole paari viimase aasta formaalsete kriteeriumite täitmiseks tehtud pingutuste tulemus, ehkki ka neid tuleb tunnustada. See on palju pikema aja töö. Ükski partei ega poliitik ei saa euro saavutamist siduda oma nimega, sest see on rahva saavutus. Lähitulevikus ei suhtu inimesed eurosse siiski võib-olla kuigi hästi. Kerkivad hinnad, kinnikülmunud ostujõud ja tööpuudus võivad eurorahatähti käes hoidvale inimesele tuua selguse, kui rikkad (loe: vaesed) me sakslaste või soomlastega võrreldes oleme. Eestlase jonnakale ja töökale iseloomule võime aga kindlad olla – eestlane teeb kõik, et rikkust kasvatama hakata. Euro kasutuselevõtt annab oodatavate välisinvesteeringute kõrval Eesti majandusele tugeva sisemise impulsi. Eurotsooni sees hinnad ja palgad paratamatult lähenevad. Küllap me jõuame järele.

Märtsis 2011 valime uue parlamendi. Taasiseseisvunud Eesti esinduskogude ajalugu saab mõõta paarikümne aastaga. Suhtumine Riigikogusse on selle ajaga palju muutunud. Ei usu, et avalikkuses viimastel aastatel sageli esitatav küsimus “milleks meile Riigikogu?” tähendab kahtlust esindusdemokraatia vajaduses üldisemalt. Pigem on see suhtumine ametisse valitud Riigikogusse ja veel rohkem reageering mõne rahvaesindaja konkreetsele teole. Sellest kumab rahulolematuse parlamendi rolliga ühiskonnas. 15–20 aasta tagused Riigikogu koosseisud olid riigile seadusandlikku vundamenti ladudes paratamatult ajast ees. Rahvaesindajad olid värvikamad isiksused. Praegu on oluliselt tugevnenud Eesti erakonnad. Just nemad määravad suures osas parlamenti kandideerivad poliitikud ja teemad, millest valimiste eel räägitakse, ning nende poliitikat viivad ellu valitsus ja parlamendifraktsioon.

Tugevad erakonnad on demokraatia toimimise alus, küll aga peaksime küsima, kuidas on lood demokraatiaga erakondades endis. Ka ei tohiks olla aktsepteeritav olukord, et parlamenti valitud rahvaesindaja sõltub oma tegevuses eeskätt erakonnast ning vastutab rohkem oma erakonna kui valija ees, tegutsedes parlamendis ainult oma erakonna huvides. Selline olukord nõrgestab parlamenti, nõrk parlament on aga praakil üks ebademokraatlikule valitsusviisile. Eesti on parlamentaarne vabariik, põhiseadus annab Riigikogule ühiskonnas olulise rolli. XII Riigikokku valituks osutuvad rahvasaadikud peaksid suutma seda rolli senisest jõulisemalt kanda.

Elus on valdkondi, kus tehtud valikute puhul pole vigade parandus sageli enam võimalik. Üks selline valdkond on arstikunst. Kasutan siin meelega sõna kunst, sest tänapäeva meditsiini teaduspõhisusest hoolimata jääb inimese ravimine ikkagi kunstiks. Ajakirja Eesti Arst peatoimetaja Andres Soosaar kirjutab essees “Meditiin ja inimeksistentsi piirid”: “Tuleb veel kord rõhutada, et meditsiin on läbi aegade olnud üdini moraalne ettevõtmine, mille kõige sügavam mõte on hädasolija abistamises. Aegade jooksul on patsiendi abistamine järjest sotsialiseerunud ning kunagisest kahe inimese (patsiendi ja ravitseja) suhtest on välja kasvanud kompleksne sotsiaalne võrgustik, mida suudavad terviklikult hoomata vaid üksikud eriettevalmistusega spetsialistid.”

Tänapäeva meditsiin vajab vastuseid paljudele eetilistele küsimustele. Neid vastuseid ei saa anda ainult arstid, ainult patsiendid või ainult poliitikud. Vastused peab andma ühiskondlik diskussioon. Kahjuks on Eestis laiemalt kajastatud meditsiini peamise

probleemina raha või täpsemalt selle puudumist. Arusaamine, et ka piiramatute rahaliste vahendite korral tuleb meditsiinis teha enamasti pöördumatuid valikuid, mis väärivad ühiskonnas läbirääkimist ja kokkuleppimist, on visa juurduma.

1992. aastal vastu võetud Eesti põhiseadus on kindel teetähis meie riikluse loos. On neid, kes tahaksid põhiseadust oluliselt täiendada või muuta, ja neid, kes leiavad, et põhiseadus on midagi püsivat, mille muutmine võiks kõne alla tulla vaid äärmise vajaduse korral. Viimane ei tähenda, et me ei võiks avada sel teemal arutelu. Käesolevas numbris kirjutavad põhiseadusest Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunik ja diskussiooni algataja Rait Maruste, praeguse põhiseaduse üks autoreid Jüri Adams ning Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees Väino Linde.

Veel on olulised teemad omaavalitsuste tulubaas ja omaavalitsuste ühendamise tulemused, noorte tööturule sisenemine ja nn rohelised töökohad. Räägitakse Eesti erakondade liikmeskondade arengust ning Euroopa tasandil toimivatest erakondadest. Endine justiitsminister Jüri Raidla teeb riigiõigusliku tagasivaate aastatesse 1990–1992. Lugeja leiab ajakirjast nii mõndagi huvitavat.

Aastavahetusega saab otsa Eesti krooni aeg. Kroonil on olnud meie jaoks lipu, vapi ja hümnid kõrval oluline iseseisvuse sümboli tähendus. Euroopa Liidu liikmesriigina võiksime suhtuda eurosse samuti kui oma rahasse. Seega hüvasti kroon, tere tulemast euro!